

BESLUT
2020-02-12

Dnr: 2019-05337

Klagande

NN

Det överklagade beslutet

Centrala studiestödsnämndens
(CSN) beslut den 21 september
2019

Saken

Antal veckor med studielån

Nämndens beslut

Nämnden beslutar att NN har fått studielån under en sammanhängande period alltsedan 2015. Det ankommer på CSN att på nytt pröva hans ansökan med den förutsättningen.

Nämndens beslut får enligt 6 kap. 11 § studiestödslagen inte överklagas.

Ärendet

NN ansökte om studiemedel, bidrag och lån, för fortsatta studier på ett psykologprogram vid ett universitet under tiden den 2 september 2019 – 19 januari 2020.

CSN beviljade studiebidrag för den sökta perioden och studielån under 17 veckor (veckorna 36 – 52 år 2019). För tiden därefter avslog CSN ansökan avseende studielån med motiveringen att NN i och med detta beslut haft studielån i 280 veckor och därmed inte kan få ytterligare veckor med studielån på grund av sin ålder.

NN överklagade beslutet och anförde i huvudsak följande. Inför hans studier på psykologprogrammet betalade han av sin skuld till CSN och var helt skuldfri. Han har haft ett uppehåll i sina studier under höstterminen 2017 och vårterminen 2018 och detta beror på att han varit föräldraledig. Bifogat intyg från Försäkringskassan visar att han under hela läsåret 2017/2018 tagit ut föräldrapenning. Detta torde innebära att han uppfyller villkoren för att få studielån även framöver. – NN bifogade intyg och utdrag över betalningar från Försäkringskassan.

CSN överlämnade ärendet med ett yttrande, vari CSN bland annat bekräftade att NN var helt skuldfri gentemot CSN inför vårterminen 2015, då han påbörjade sina studier på psykologprogrammet.

NN har fått ta del av CSN:s yttrande och kommit in med ytterligare synpunkter i ärendet.

CSN inkom därefter, på nämndens begäran, med ett tilläggsyttrande och uppgav att CSN anser att överklagandes ska avslås samt anförde bland annat följande.

Bakgrund

NN, som är född 1973, började studera med studiemedel på psykologprogrammet 2015. Före studiestarten hade han betalt av sin tidigare skuld till CSN och var således skuldfri när han påbörjade sina studier våren 2015. NN gjorde uppehåll i sina studier från och med vecka 23 år 2017 till och med vecka 35 år 2018. Under tiden den 5 juni 2017 – 18 juli 2018 uppbar NN föräldraperning. NN återupptog sina studier vecka 36 år 2018. Inför hösten 2018 ansökte NN om heltidsstudiemedel för fortsatta studier vid psykologprogrammet under 20 veckor höstterminen 2019. CSN beviljade studiebidrag för hela den söka perioden, men endast 17 veckor med lån. För de tre veckor av terminen som går in på 2020 beviljades NN inte något lån. Anledningen till detta är att NN under 2020 fyller 47 år och bedömningen av rätten till studiemedel utgår då från den så kallade lånetrappan. NN har överskridit det maximala antalet veckor med studielån som tillåts enligt lånetrappan för en person som fyller 47 år och kan därför inte beviljas ytterligare veckor med studielån.

Överväganden

Fastställelsen av hur många veckor med lån den studerande har rätt till ska göras det år den studerande fyller 47. Frågan om antalet veckor aktualiseras först i samband med fastställelsen. Följaktligen är det också vid det tillfället som det blir aktuellt att undersöka huruvida en studerande har återbetalt eller fått sina studielån avskrivna. Enligt 5 a kap. 5 § CSNFS ska prövningen av om en studerande har studielån enligt 3 kap. 9 § tredje stycket studiestödslagen göras med hänsyn till de förhållanden som gällde *vid början av den pågående sammanhängande perioden* med studiemedel. Det gäller även om den studerande var yngre än 47 år när perioden med studiemedel började. Det är alltså först det år NN fyller 47 år, som en bedömning av antalet veckor ska göras. Eftersom NN ostridigt betalat tillbaka sina tidigare studielån när han påbörjade sina studier 2015 rör den aktuella frågan i ärendet när NN:s sammanhängande period med studiemedel påbörjades. Som framgår ovan hade NN studieuppehåll på grund av föräldraledighet om mer än ett år efter studiestarten 2015. Enligt 3 kap. 8 § första stycket studiestödsförordningen kan studietiden anses som en sammanhängande period trots avbrott i studierna under högst ett år på grund av oföretsedd händelse. Föräldraledighet kan vara en sådan oföretsedd händelse som åsyftas. Dock är tiden för studieavbrott begränsad till ett år, och bestämmelsen saknar möjlighet till undantag. NN har inte en sammanhängande period med studielån sedan 2015, utan sedan vecka 36 år 2018. Prövningen av om NN har betalt av tidigare studielån ska göras utifrån de förhållanden som gällde när den sammanhängande perioden med studielån inleddes. Eftersom NN hade obetalda

studielån vecka 36 år 2018, kan undantaget i 3 kap. 9 § tredje stycket studiestödslagen inte tillämpas.

Frågan om fastställelse av veckor i lånetrappan aktualiseras först det år den studerande fyller 47 år. Har en studerande betalat av hela sitt lånebelopp innan han eller hon påbörjade sin sammanhängande studieperiod, som sträcker sig över det år den studerande fyller 47 år, ska det räknas som att lånet var återbetalt vid tidpunkten för fastställelsen och undantaget i 3 kap. 9 § *tredje* stycket studiestödslagen från veckobegränsningen i 3 kap. 9 § *andra* stycket studiestödslagen blir då tillämpligt. Innebörden av 5 a kap 6 § CSNFS är om den studerande – *efter det att en fastställelse en gång har gjorts* och där undantaget i 3 kap. 9 § tredje stycket aktualiserades vid fastställelsen – gör ett uppehåll i sina studier, ska de "återbetalda" veckorna inte räknas med vid återkomst i studierna. Övriga veckor som den studerande lånat efter den första fastställelsen ska dock tas med i beräkningen då den studerande återupptar sina studier. För NN:s del saknar innebörden av 5 a kap. 6 § CSNFS betydelse eftersom hans fastställelse av veckor gjordes med utgångspunkt i förhållandena kring hans lån 2018 när den sammanhängande studieperioden påbörjades, och hans studielån då inte var återbetalda.

NN har efter att ha tagit del av CSN:s tilläggsyttrande kommit in med ytterligare synpunkter i ärendet och anfört bland annat följande. I proposition 1999/2000:10 – ett reformerat studiestöd i avsnitt 6:3 så resoneras kring hur ett livslångt lärande ska underlättas samtidigt som individen skyddas mot för höga studieskulder för sent i livet, med stora avbetalningsar som följd, samt att staten skyddas mot för stora avskrivningar då studenten fyllt 67 år. För att väga dessa två intressen mot varandra föreslås en nedtrappning av möjligheten att ta lån då en studerande kommer upp i en viss ålder genom den så kallade lånetrappan. Han har fått 40 extra veckor studiemedel beviljade på grund av särskilda skäl, vilket innebär att även om han belånar alla studiemedelsveckor han har kvar kommer han upp i en skuld som motsvarar 185 veckor. I praktiken underskrider han således den gräns som framgår av lagen. Enligt CSN:s tolkning av lagen bortser CSN helt från detta och han bedöms som om han har hela det uttagna lånebeloppet i skuld till CSN. CSN:s tolkning av lagen innebär till exempel att en person som har 200 veckors obetald skuld kan beviljas studiestöd trots att de uppnått 47 års ålder, men han nekas att ta mer studielån då han enligt regelverket varit skuldfri vid fel tillfälle. Detta trots att hans aktuella skuld endast uppgår till motsvarande 142 veckor.

Av handlingarna i ärendet framgår att NN slutreglerade sin tidigare studieskuld, avseende studier under perioden vårterminen 1995 – vårterminen 2004 och därmed var skuldfri inför studiestarten på psykologprogrammet 2015. Det framgår också att NN för sina studier från vårterminen 2015 till och med höstterminen 2019 har beviljats nya studielån under 147 veckor på eftergymnasial nivå.

Författningsbestämmelser

Av 3 kap. 9 § studiestödslagen (1999:1395) framgår följande. Rätten till studiemedel i form av studielån är begränsad till sammanlagt högst det antal veckor som anges nedan från och med det kalenderår då den studerande fyller 47 år.

Det antal veckor som den studerande tidigare har haft studielån ska räknas in i det sammanlagda antalet veckor. Detta gäller dock inte studielån som har lämnats för studier på grundskolenivå. Vad gäller studielån som har lämnats för studier på gymnasial nivå ska hälften av antalet veckor räknas in.

En studerande som genom återbetalning eller avskrivning inte längre har studielån får beviljas nya studielån trots vad som anges i andra stycket. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om förutsättningarna för att bevilja nya lån enligt detta stycke.

Om den studerande inte har fått studielån under en sammanhängande period ska rätten till fortsatta studielån bedömas med beaktande av den studerandes ålder vid den nya studiemedelsperiodens början. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om vad som ska anses vara en sammanhängande period.

Ålder som uppnås under kalenderåret	Antal veckor
47 år	220
48 år	200
49 år	180
50 år	160
51 år	140
52 år	120
53 år	100
54 år	80
55 år	60
56 år	40

I 3 kap. 8 § studiestödsförordningen (2000:655) anges att studietiden ska anses sammanhängande enligt 3 kap. 9 § studiestödslagen även om den studerande har gjort ett avbrott i studierna under högst ett år på grund av sjukdom eller annan jämförbar oförutsedd händelse. Centrala studiestödsnämnden får meddela närmare föreskrifter för tillämpningen av 3 kap. 9 § studiestödslagen om rätten till studielån från och med det kalenderår då den studerande fyller 41 år och om vad som ska avses med att genom återbetalning eller avskrivning inte längre ha studielån.

Nämndens bedömning

I ärendet är ostridigt att NN reglerade de studieskulder han hade för studier till och med vårterminen 2004 innan han påbörjade sina studier vid psykologprogrammet 2015, att han därefter har bedrivit studier på psykologprogrammet till och med vårterminens slut 2017, att han var föräldraledig och gjorde ett avbrott/uppehåll i studierna under läsåret 2017/2018 samt att han återupptog studierna på psykologprogrammet vid terminsstarten höstterminen 2018. I sammanhanget noterar också nämnden att det är fråga om ett längre utbildningsprogram med en bunden studieplan och att NN har följt, och följer, utbildningens naturliga upplägg.

Som framgår av 3 kap. 8 § studiestödsförordningen ska studietiden anses sammanhängande även om den studerande har gjort ett avbrott *i studierna* under högst ett år på grund av sjukdom eller annan jämförbar oförutsedd händelse. I ärendet är klarlagt att NN har haft ett avbrott i studierna under läsåret 2017/2018. Nämnden finner därmed att NN:s reella studieavbrott därför har understigit ett år och att NN:s ansökan således ska prövas med den förutsättningen, dvs. att han har fått studielån under en sammanhängande period alltsedan 2015.

Det ankommer på CSN att pröva NN:s ansökan med nu nämnda förutsättning.

Hans Göran Åhgren

Christina Sundström

Beslutet har fattats av: Eva Gullfeldt, ordförande i nämnden, Hans Göran Åhgren, direktör, och ledamöterna, Hans Eklund, Sebastian Hasselström, Helena Söderberg samt Monika Vestin, ersättare
Föredragande: Christina Sundström

Kopia till CSN

Kopia till CSN, Rättsavdelningen